

Kendelse

afsagt den 23. maj 2024

Sag nr. 2023-10649

[Klager]

mod

Researchkollektivet Redox

[Klager] har klaget til Pressenævnet over artiklen *"Nøglefigur i [Parti A] bestilte nazibøger"*, som blev bragt af Researchkollektivet Redox den 6. december 2023 på redox.dk, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over, at artiklen indeholder oplysninger, som er tilvejebragt ulovligt og krænker hans privatlivs fred.

1 Sagsfremstilling

Forud for offentliggørelsen

[Klager] skrev forud for offentliggørelsen af artiklen med Researchkollektivet Redox (herefter Redox) via mail. Pressenævnet har modtaget kopi af mailkorrespondancen.

Den 5. december 2023 kl. 18.08 skrev Redox følgende til [Klager]:

"Til [Klager]

Jeg skriver til dig da jeg arbejder på en artikel om den nazistiske webshop Midgård. Deres kundekartotek er fornyligt blevet lækket og her optræder du med en bestilling. Det fremgår af deres ordreoplysninger at du med din mailadresse "[Mailadressen]" den 7. januar 2021 købte fem bøger for 1270.66 SEK.

De bøger du købte var:

- "Nordisk Ungdom - Mod och trohet" af Sven Eriksson, udgivet af det nazistiske 'Logik Forlag'.
- "Furugård - Sanningen om en ledare och hans kamp för idén - SVENSK NATIONALSOCIALISM 1924-1935" udgivet af Svenska Nationalsocialistiska partiet, en nyudgivet udgave fra 2015.
- "Fästning Europa" af topnazisten Magnus Söderman, også udgivet af det nazistiske 'Logik Forlag'.

- "Jag var Quislings sekreterare" af Harald Franklin Knudsen. Også denne bog er udgivet på det nazistiske forlag "Logik Forlag".

- "Europas Raser" af Hans F. K. Günther, udgivet af Midgård.

Af de fem bøger du købte var den ene, "Europas Raser" en svensk udgave af Hans FK Günther hovedværk 'Rassenkunde des deutschen Volkes'. Günther var Hitlers favorit race teoretiker. En af de andre bøger du købte var den svenske topnazist Magnus Södermans kampskrift "Fästning Europa". Resten af de bøger du købte er udgivet på et nazistisk forlag. Jeg vil derfor gerne høre dig om hvorfor du købte netop disse bøger?

Midgård er en erklæret nazistisk webshop, der er en central del af den skandinaviske nazibevægelse og hvis overskud går direkte til aktiviteter i denne bevægelse. Jeg vil derfor gerne høre dig om hvorfor du har valgt at støtte den nazistiske bevægelse ved at købe varer i en erklæret nazistisk webshop?

Mener du det er foreneligt med at være Folketingskandidat og byrådsmedlem for [Parti A] og samtidig støtte den nazistiske bevægelse økonomisk?

Jeg vil gerne bede om en kommentar fra dig hurtigst muligt."

Den 5. december 2023 kl. 13.29 svarede [Klager] følgende:

"Kære [Chefredaktøren],

Tak for mail.

I princippet kommenterer jeg ikke på oplysninger, der er tilvejebragt ulovligt. Men jeg skal gøre en undtagelse her.

Som du måske ved er jeg uddannet cand.mag. i historie fra [Universitet A] og har altid haft en stor professionel interesse for nationalsocialismen – særligt den måde lokale aflæggere af nationalsocialismen udfoldede sig på i Danmark, Norge og Sverige. Jeg har f.eks. skrevet bachelorprojekt om ét aspekt heraf.

Lighederne mellem nationalsocialismen og den islamistiske fare, som Europa i disse år er vidne til er i øvrigt iøjnefaldende. Læser man f.eks. Hans Günthers smædeskrift kan man genfinde mange af de samme tanker, som viderekolporteres i dag fra islamistisk side. Der var som bekendt også et tæt samarbejde mellem

nationalsocialismen og visse muslimske kredse omkring Hajj Amin el-Husseini.

Jeg har et meget bindstærkt bibliotek med alle mulige bøger fra Kim Il-Sung til Meïr Kahane – og såmænd også et par udgivelser af Redox for at det ikke skal være løgn.

Det at jeg ejer en bog betyder ikke nødvendigvis at jeg har sympati for hverken forfatter eller indhold."

Den 5. december 2023 kl. 16.33 skrev Redox på ny:

"Hvordan forholder du dig til at du har støttet den nazistiske bevægelse økonomisk og er det noget du vil fortsætte med at gøre?"

Den 5. december 2023 kl. 19.35 svarede [Klager]:

”Kære [Chefredaktøren]

Tak for din mail.

Jeg skal gerne indrømme, at jeg ikke undersøger, hvem der ejer hjemmesider, som jeg køber ind på eller hvad ejerne måtte bruge deres overskud til. Det gælder nok for de fleste mennesker.

Da jeg købte Sayyid Qutbs Milepæle i sin tid er jeg heller ikke sikker på hvem der har måttet have tjent på det. Ej heller når jeg køber take-away hos en restaurant.

Men I kan så glæde jer over hos Redox og Demos at jeg også har købt ind hos jer - og hvad I har brugt overskuddet fra de indkøb på, ved jeg heller ikke. Sikkert heller ikke noget jeg ville sætte pris på....

Måtte i øvrigt bruge en stråmand for at købe hos jer. I lod bare min bestilling ligge. Hvorfor ved jeg ikke?”

Den påklagede artikel

Redox bragte den 6. december 2023 artiklen ”*Nøglefigur i [Parti A] bestilte nazibøger*” på redox.dk. Artiklen har følgende underrubrik:

”Lækkede ordreoplysninger afslører, at et tidligere folketingsmedlem og medarbejder hos [Parti A] har købt en række nazistiske bøger hos en svensk netbutik drevet af nazister.”

Af artiklen fremgår følgende:

”Lige siden [Parti A] så dagens lys i 1995 har partiet kæmpet hårdt for at undgå at blive kædet sammen med nazismen. Men selvom de udadtil gang på gang har taget afstand fra Hitler, Nazityskland og nazisme, så er det også gang på gang blevet afsløret, at medlemmer har haft tæt forbindelse til nynazistiske grupperinger. Nu kan Redox afsløre, at [Parti A]s tidligere folketingsmedlem, den nuværende folketingskandidat og folketingssekretariatsmedarbejder [Klager], har handlet nazistiske bøger i naziwebshoppen Midgård. Afsløringen sker nu, fordi webshoppens samlede kundekartotek er blevet lækket online [der linkes til artiklen ”*Midgårds kunderegister*” bragt på midgard.antifa.se, *Pressenævnet*]. Redox har efterprøvet oplysningerne og ikke fundet uregelmæssigheder i dem.

Det var i januar 2021, at [Klager], der i dag sidder i kommunalbestyrelsen i [Kommune A], afgav sin ordre på Midgård-webshoppen. Med sit kreditkort betalte han lige under tusinde danske kroner for fem bøger, der alle er skrevet af eller om nazister. Penge, der havnede i den svenske nazibevægelse.

Ordresedlen bestod af følgende udgivelser:

”Nordisk Ungdom – Mod och trohet” af Sven Eriksson handler om den nazistiske ungdomsorganisation ’Nordisk Ungdom’, der fandtes i Sverige fra 1933 til cirka 1950. Bogen er udgivet af det nazistiske ’Logik Forlag’.

”Furugård – Sanningen om en ledare och hans kamp för idén – SVENSK NATIONALSOCIALISM 1924-1935” udgivet af Svenska Nationalsocialistiska partiet, en nyudgivet udgave fra 2015.

”Fästning Europa” af topnazisten Magnus Söderman, der i mange år var en nøglefigur i Den Nordiske Modstandsbevægelse. Han har en stor tattooering af et hagekors på brystet.

”Jag var Quislings sekreterare” af Harald Franklin Knudsen handler om forfatterens rolle tæt på den norske nazifører under Anden Verdenskrig. Også denne bog er udgivet på det nazistiske forlag ’Logik Forlag’.

”Europas Raser” af Hans F. K. Günther. Bogen er udpeget som et af Hitlers yndlingsværker og forfatteren blev dekoreret af naziføreren for sit arbejde.

Hitlers teoretiker

Især den sidste bog er værd at bemærke, da det er en svensk udgave af forfatterens hovedværk ’Rassenkunde des deutschen Volkes’. Hans F. K. Günther (1891-1968) var den mest indflydelsesrige og toneangivende race-teoretiker og eugenikfortaler i Hitlers nazi-Tyskland. Günther studerede antropologi i Wien og Dresden. Efter at have arbejdet som lærer rejste og levede han efter 1923 nogle år i Skandinavien. Han blev hurtigt tiltrukket af det nazistiske menneskesyn og den såkaldte ’videnskabelige racebiologi’. Han meldte sig som den eneste prominente race-teoretiker ind i det tyske naziparti, NSDAP, før partiets magtovertagelse i 1933. Det gjorde han i 1932. Før det havde han allerede skrevet en række bøger om raceteori. En af de bøger var ’Rassenkunde des deutschen Volkes’, der fik stor indflydelse på Hitler-Tysklands race- og eugenik-politik.

I bogen argumenterer Hans F. K. Günther for, at de ’europæiske racer’ kan inddeles i fem såkaldte kategorier/racer: Den nordiske, en vestlig race, en dinarisk race, en østlig race og en østbaltisk race. For Günther kunne en race defineres ved, at en bestemt gruppe mennesker adskilte sig fra andre racers ved at have en bestemt og specifik kombination af fysiske og psykologiske særegenskaber, der konstant reproducerede denne bestemte races karakteristika. De forskellige racers fysiske karakteristika beskrives desuden omfangsrigt i den rigt illustrerede bog, hvor flere hundrede fotos indgår.

Efter Hitlers magtovertagelse fik Günther en fremtrædende karriere i Nazityskland. I 1935 blev han således af sit parti deklareret som ”DNSAP’s stolthed” pga. sit arbejde og Günther modtog samme år flere akademiske udmærkelser for sit arbejde. Han var tilknyttet en række forskellige tyske universiteter i perioden med det nazistiske regime, blandt andet som professor ved Berlins Universitet, hvor han bl.a. underviste i racevidenskab og menneskelig biologi.

Efter krigen blev Günther interneret, og selvom det blev anerkendt, han var en del af nazi-systemet, blev han ikke anset for at være anstifter af kriminelle handlinger, og derfor blev han lukket ud efter de tre år. Efterfølgende fastholdt Günther racebiologiske holdninger og var desuden holocaustbenægter til sin død. Efter løsladelsen formåede Günther også at få udgivet flere bøger, hvor han blandt andet fortsat argumenterede for tvangssterilisation og eugenik.

Nøglefigur i [Parti A]

[Klager] har de sidste 25 år været en profil i [Parti A]. Han var første gang

folketingskandidat i 1998, siden da har han repræsenteret partiet i både [Kommunalbestyrelsen], regionsrådet i [Regionen], ligesom han altså har været i Folketinget to gange, begge gange som suppleant for [Politiker A].

Tidligere på ugen kom det frem, at han i fremtiden skal være daglig leder og souschef for den politiske afdeling i partisekretariatet på Christiansborg [der linkes til artiklen "*Tidligere folketingsmedlem er ny daglig leder af politisk afdeling i [Parti A]*" bragt den 4. december 2023 på altinget.dk, *Pressenævnet*].

Fra 1999 til 2007 var han desuden formand [Ungdomspartiet] og en af de fire [Ungdomspartiet]'ere, der i 2003 blev dømt for overtrædelse af racismeparagraffen [der linkes til artiklen "*OVERBLIK Disse politikere er også dømt for racisme*" bragt den 4. juli 2019 på dr.dk, *Pressenævnet*].

Redox har forelagt oplysningerne for [Klager]. Han skriver i en email:

"Som du måske ved er jeg uddannet cand.mag. i historie fra [Universitet A] og har altid haft en stor professionel interesse for nationalsocialismen – særligt den måde lokale aflæggere af nationalsocialismen udfoldede sig på i Danmark, Norge og Sverige. Jeg har f.eks. skrevet bachelorprojekt om ét aspekt heraf. Jeg har et meget bindstærkt bibliotek med alle mulige bøger fra Kim Il-Sung til Meïr Kahane – og såmænd også et par udgivelser af Redox for at det ikke skal være løgn. Det at jeg ejer en bog betyder ikke nødvendigvis at jeg har sympati for hverken forfatter eller indhold."

Forelagt det faktum, at han i praksis har støttet den svenske nazibevægelse økonomisk, skriver han:

"Jeg skal gerne indrømme, at jeg ikke undersøger, hvem der ejer hjemmesider, som jeg køber ind på eller hvad ejerne måtte bruge deres overskud til. Det gælder nok for de fleste mennesker.""

Til artiklen er indsat en faktaboks med overskriften "*Midgård*". Af faktaboksen fremgår følgende:

"Midgård startede i Sverige i 1994 som en fysisk butik, der solgte nazirock og merchandise. Efter få år forvandlede det sig til en postordrevirksomhed og med internettet udvikling gik det over til at være en onlinebutik. Midgaard er i dag den største nazistiske onlinebutik i skandinavien. I dag udgiver de nazistisk musik og bøger ligesom de sælger andres udgivelser. Midgaard er en fast del af den skandinaviske nazibevægelse og deltager regelmæssigt i bevægelsens interne arrangementer hvor de sælger deres varer. Midgaards økonomiske overskud er igennem årene blevet brugt til at finansiere bevægelsens aktiviteter. Midgaard skriver følgende om dem selv på webshoppens hjemmeside:

"Our business idea is simply to sell products that are interesting for radical people.""

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 8. december 2023.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

Privatlivets fred

[Klager] har anført, at artiklen indeholder oplysninger af privat karakter, som ikke har den almene interesse, der kræves for at retfærdiggøre offentlig omtale.

Det fremgår af den påklagede artikel, at [Klager] ved én lejlighed har gjort et indkøb på en hjemmeside midgaardshop.com indeholdende flere forskellige, hovedsageligt historiske, værker forfattet af nu afdøde personer af nationalsocialistisk inklination. Bøgerne blev indkøbt, fordi [Klager], der er uddannet cand.mag. i historie og samfundsfag fra [Universitet A] og [Universitet B], har en faglig interesse for området, der kan trækkes endog rigtigt langt tilbage. [Klager] har som eksempel henvist til en kronik bragt i Jyllands-Posten den 29. oktober 1999 og [Klager]s bachelorprojekt, der handler om mellemkrigstiden.

Selv om han er en offentlig person i kraft af sit hverv som kommunalbestyrelsesmedlem i [Kommune A], må der trods alt indrømmes ham et vist mål af ret til privatlivets fred. Det er således ikke sædvanligt, at kommunalbestyrelsesmedlemmer eller andre i offentligheden kendte personer skal forvente at skulle forsvare deres indkøb på forskellige webbutikker. En borgers private indkøb for egne midler bør alene være et anliggende mellem borgeren og den webbutik, hvor der foretages køb. Det kan ikke være et offentligt anliggende. Fastslår Pressenævnet, at der er tale om et offentligt anliggende, vil retten til privatlivets fred de facto være fuldstændig afskaffet for personer, der er valgt til offentligt hverv. Disse vil i offentligheden skulle stå på mål for enhver handling foretaget i privat regi.

[Klager] har ikke ved sin hidtidige adfærd inviteret pressen til at være en del af hans privatliv, og han optræder således eksempelvis aldrig i offentligheden med sine børn, ej heller har pressen haft adgang til hans private hjem. [Klager] kan således ikke siges af egen drift at have tilskyndet til eller accepteret pressens indtræden i hans private rum.

Skribentens formål med artiklen synes ikke at være at indsamle informationer og nyheder og til at offentliggøre dem så korrekt som muligt, men alene at fremføre en beskyldning om, at [Klager] skulle være nazist i kraft af dette ene indkøb på en hjemmeside, der i øvrigt ikke fremstår som en nazistisk hjemmeside, når man besøger den. Der er således for eksempel et fravær af nazistiske symboler som hagekorset på hjemmesiden.

Købet af Magnus Södermans bog var et impuls køb, og så vidt [Klager] husker, kostede pamfletten omkring 20 svenske kroner. Den bar titlen "Fästning Europa", som umiddelbart lyder tilforladeligt. Det er en betegnelse, som også bruges af politikere fra etablerede partier. [Klager] er ikke bekendt med pågældende persons tatoveringer som anført af Redox. Disse fremgår heller ikke af bogen.

Formålet med besøget på hjemmesiden var først og fremmest at erhverve Hans Günthers værk "Europas raser" (1925), der er en vigtig primærkilde til forståelse af de nationalsocialistiske racebegreber. Under besøget på hjemmesiden blev [Klager] endvidere opmærksom på de tre øvrige historiske bøger, dels forfattet af Vidkun Quislings privatsekretær, dels to bøger om to forskellige nationalsocialistiske organisationer i Sverige i mellemkrigstiden.

Som nævnt har [Klager] som cand.mag. i historie en faglig interesse for politiske bevægelser i mellemkrigstiden – og hvor andre måske ville ty til historiske beretninger, så har forfatteren som historiker en faglig funderet interesse i at læse primærkilder og således også erhverve sådanne.

Oplysningerne om [Klager] er ikke offentliggjort på de hjemmesider, som Redox har henvist til i svaret til Pressenævnet. Som det fremgår af den første artikel, som Redox har henvist til, er oplysningerne ”fremskaffet” af Antifascistisk Aktion Sverige. En voldelig organisation, der arbejder på et ikke-demokratisk grundlag, og hvis formål er ”at smadre fascismen i alle dens former”. For så vidt angår den anden og tredje artikel har det ikke været muligt for [Klager] at læse artiklerne, da han ikke er abonnent på det for ham ukendte organ ”ETC” eller på det ligeledes for ham ukendte organ ”Nsk”. Det må påhvile Redox at fremsende denne artikel i sin helhed, hvis man vil støtte ret på den. [Klager] tvivler stærkt på, at han skulle være omtalt i nogle af disse artikler. Den del af artiklerne, han kan læse, handler om en [Parti B] politiker, der skulle have købt musik på hjemmesiden.

Redox har således ikke kunnet dokumentere deres egen påstand om, at oplysningerne om [Klager]s køb af litteratur på netbutikken Midgård har været omtalt i svenske medier. Det er således alene Redox’ ansvar, at de offentliggjorde oplysninger om [Klager]s dybt private forhold.

Uanset, at andre medier i udlandet måtte have fremskaffet og omtalt indholdet af et datalæk ”fremskaffet” af Antifascistisk Aktion Sverige, retfærdiggør det ikke, at Redox tilsidesætter almindelige presseetiske spilleregler.

Det påhviler Redox at dokumentere påstanden om, at [Parti A] gang på gang skulle være afsløret i at have medlemmer fra nynazistiske miljøer. Redox har ikke fremlagt skyggen af dokumentation herfor. Påstanden viser dog, at Redox’ formål med artiklen netop har været at fremme en politisk dagsorden om at ”afsløre” [Parti A] i at være ”et parti, der gang på gang er blevet afsløret i at have medlemmer fra nynazistiske miljøer”. Ergo er påstanden fra Redox så også, at [Klager] er en del af det nynazistiske miljø og altså nazist. Dette er hele artiklens begrundelse – og den eneste årsag til, at oplysningerne er interessante at bringe for Redox.

De af Redox fremlagt artikler om tidligere medlemmer af [Parti A] er på nær to artikler mere end 10 år gamle. Det fremgår også, at de pågældende personer har meldt sig ud af [Parti A] eller er blevet ekskluderet. [Parti A] har aldrig tolereret medlemmer af nazistiske grupper. For så vidt angår byrådsmedlem i [Kommune B], [Politiker B], fortæller han selv i den artikel, som Redox har henvist til, at det var et udslag af ungdommelig fejlvurdering, at han var en del af organisationen Dansk Front. [Politiker B] har i øvrigt forinden han skiftede til [Parti A] repræsenteret [Parti C] i kommunalbestyrelsen på [Kommune B]. Redox vil således med samme beskedne ret kunne hævde, at ”[Parti C] gang på gang skulle være blevet afsløret i at have medlemmer fra nynazistiske miljøer”.

Der er i øvrigt ikke, som Redox har påstået, tale om ”propagandabøger fra kendte nynazister”. Der er tale om fire historiske primærkilder og én pamflet fra en vis Magnus Söderman erhvervet for omkring 20 svenske kroner.

Et enkeltstående indkøb dokumenterer ikke nogen systematik, og fire af de fem bøger er som nævnt historiske primærkilder, som det er relevant for en faghistoriker med interesse for politiske bevægelser i mellemkrigstiden at erhverve. Det vedkommer ikke andre, og som bekendt er oplysningerne erhvervet af ulovlig vej gennem Antifascistisk Aktion Sverige, hvilket også fremgår af den første af de tre artikler, som Redox selv har henvist til.

[Klager] har bemærket, at Berlingske den 14. december 2023 bragte artiklen ”*[Parti A]’er købte nazibøger på højreekstrems hjemmeside. Afviser sympati for forfatter og indhold*” på berlingske.dk. Efterfølgende skrev [Klager] til artiklens forfatter og gjorde opmærksom på nogle af de argumenter, som han også har gjort opmærksom på over for Pressenævnet. [Klager] modtog aldrig svar fra artiklens forfatter, men artiklen blev fjernet fra berlingske.dk. Artiklen er fortsat tilgængelig på Infomedia. Det er derfor [Klager]’s formodning, at Berlingske har revurderet sagen og foretaget en anderledes vurdering af denne og derfor ved nærmere eftertanke har fundet, at en offentliggørelse af disse forhold var forkert.

Det er [Klager]’s påstand, at Berlingske, netop ved denne handling på bagkant, har foretaget akkurat den presseetiske vurdering, som [Klager] efterlyser, at Redox havde foretaget forinden offentliggørelse, hvorefter man var nået frem til samme konklusion som Berlingske, nemlig at artiklen ikke skulle have været offentliggjort henset til de argumenter, som han har fremsat.

[Klager] har endvidere anført, at oplysningerne, der har været brugt til at dokumentere påstandene i artiklen, er tilvejebragt ulovligt, og at den samfundsmæssige interesse i sagen ikke overstiger hans krav på beskyttelse, ligesom han ikke har givet samtykke til offentliggørelsen af oplysningerne.

Ifølge artiklen er oplysningerne tilvejebragt gennem et såkaldt datalæk, og dette må efter [Klager]’s opfattelse anses som værende analogt til skjulte optagelser. Der skal altså være en samfundsmæssig interesse, der klart overstiger den enkeltes krav på beskyttelse, jf. de presseetiske regler punkt B.7.

Det kan ikke være i offentlighedens interesse at opnå kendskab til et kommunalbestyrelsesmedlems private indkøb. Offentliggørelse af oplysningerne er i øvrigt i strid med databeskyttelsesforordningen.

Det fremgår af den første artikel, som Redox selv har henvist til, at oplysningerne er tilvejebragt af Antifascistisk Aktion Sverige. Det forekommer [Klager] ret usandsynligt, at indehaverne af midgaardshop.com af egen drift skulle have overladt oplysningerne til Antifascistisk Aktion Sverige. Selv hvis det skulle være tilfældet, er dette ulovligt, da en virksomhed er forpligtet til at beskytte personhenførbare oplysninger. Langt mere sandsynligt er det, at Antifascistisk Aktion, som det også antydes i den første artikel, Redox

selv har henvist til, har fremskaffet oplysningerne ved et dataindbrud hos midgaardshop.com.

[Klager] har henledt Pressenævnets opmærksomhed på "Nets-skandalen", hvor SE og HØR via lækkede personfølsomme data fra Nets blev i stand til at skaffe informationer om kendte og andre personers brug af kreditkort. Pressenævnet valgte, i erkendelse af den politimæssige efterforskning og senere domfældelse i sagen, ikke at tage sagen op. Erfaringerne fra "Nets-skandalen" er efter [Klager]s opfattelse analoge til den konkrete sag, hvor Redox har anvendt personfølsomme data fra en privat virksomhed – fremskaffet via et såkaldt datalæk – til at beskyldte ham for at være nazist.

[Klager] har desuden anført, at hans udtalelser ikke står i forhold til artiklens længde.

Artiklen fremstår som en lang opridsning af, dels de faktiske omstændigheder, dels en biografisk fremstilling af en tysk nazist, der er forfatter til en af de erhvervede bøger, dels en opridsning af [Klager]s cv. Først derefter bringes et kortfattet citat fra [Klager].

[Klager] har henvist til sin korrespondance med Redox og bemærket, at det er tydeligt, at Redox i artiklen har prioriteret en alenlang beskrivelse af den tyske nazist Hans Günther (1891-1968) frem for [Klager]s forklaringer af sagens rette sammenhæng. Formålet med dette har alene været at få sat lighedstegn mellem Hans Günthers betragtninger og [Klager]s politiske idéer – og dermed begå et politisk karaktermord.

I artiklen insinueres det således, at [Klager] skulle være nazist, fordi han ved én lejlighed har købt bøger på en hjemmeside. Beskyldningen om nazisme er særdeles alvorlig og egnet til at nedsætte [Klager] i alment omdømme. [Klager] burde derfor have haft mulighed for at komme til orde i artiklens underrubrik, så læseren hurtigt kunne have orienteret sig om, hvordan han stillede sig til den rejste beskyldning.

I artikler, hvor der rettes en alvorlig beskyldning mod personer omtalt i artiklen, påhviler der mediet en særlig forpligtelse til at lade den person, anklagerne rettes mod, komme fyldestgørende til orde. Det sker ikke i den påklagede artikel, eftersom hovedparten af artiklen bruges til at omtale Hans Günther med det formål at få sat lighedstegn mellem de tanker, pågældende har fremsat i "Europas Raser" (1925) og de politiske idéer, som [Klager] er rundet af.

[Klager] har bemærket, at det ikke var tydeligt for ham, at der var tale om "en nazistisk hjemmeside", idet der eksempelvis ikke på hjemmesiden optrådte velkendte nazistiske symboler som for eksempel hagekors. De såkaldte nazistiske bøger, der blev indkøbt, kan i øvrigt alle købes på hjemmesiden amazon.co.uk.

Artiklen fremstår ensidig og synes således alene at have til formål at søge at udstille [Klager] som værende nazist og ikke at offentliggøre en nyhed eller informationer af almen interesse.

2.2 Researchkollektivet Redox' synspunkter

Privatlivets fred

Redox har indledningsvis bemærket, at en af bøgerne, "Fästning Europa" (udgivet 2015), er skrevet af topnazisten Magnus Söderman, der i mange år var en nøglefigur i Den Nordiske Modstandsbevægelse. Han har en stor tatovering af et hagekors på brystet. Han er i levende live og stadig en central figur i den svenske nynazistiske bevægelse. Der er således ikke kun tale om historiske bøger fra fascismens storhedstid i 1930'erne og 1940'erne.

Med hensyn til [Klager]s offentlighed er det Redox' opfattelse, at han i sin klage underspiller sin egen rolle noget. [Klager] er ikke blot kommunalbestyrelsesmedlem, han er også tidligere medlem af Folketinget og aktuelt kandidat til Folketinget, ligesom han igennem flere årtier har været aktiv deltager i den offentlige debat.

Redox har anført, at oplysningerne var offentliggjort, før Redox skrev om dem. Netop det faktum, at de var offentlige, og at tilsvarende oplysninger var bragt i flere svenske medier, var vigtig årsag til, at Redox bragte artiklen. Oplysningerne blev bragt i et datalæk, der i skrivende stund kan findes på midgard.antifa.se. Lækket er omtalt af en række andre medier, blandt andet VICE, svenske ETC og Norra Skåne. Redox har henvist til artiklerne "*The Names of Thousands of Neo-Nazi Music Fans Just Got Leaked*" bragt den 11. december 2023 på vice.com, "*Ny läcka avslöjar: [Parti B]-politikernas köp – från nazistbutiken*" bragt den 22. maj 2023 på etc.se og "*Läckt databas visar – [Parti B]-politiker köpte nazistiska skivor: 'Brutit band'*" bragt den 1. juni 2023 på nsk.se.

ETC er et svensk nyhedsmedie, der er udkommet siden 1978. ETC fik sidste år cirka 20 millioner svenske kroner i driftsstøtte af Mediestödsnämnden og er altså et udbredt og anerkendt massemedie. Nsk.se er webadresse for avisen Norra Skåne, der er en borgerlig-liberal lokalavis med udgangspunkt i Hässleholm. Den er udgivet siden 1899. Avisen fik sidste år lidt over en million svenske kroner i lokalavisstøtte fra Mediestödsnämnden og er altså et udbredt og anerkendt massemedie. Redox har fremlagt en udskrift af artiklen i ETC. Artiklen i Norra Skåne er bag betalingsmur, og Redox har ikke for nuværende abonnement på avisen. Af overskrift og underrubrik fremgår det tydeligt, at artiklen handler om en konkret politikers køb på netshoppen.

Information har også fundet [Klager]s køb af nazistiske bøger en omtale værd og har i artiklen "*[Parti A]'er købte nazibøger: »Jeg har ikke flere kommentarer«*" bragt den 14. december 2023 på information.dk omtalt købet detaljeret. Der er altså tale om, at to svenske massemedier og ét dansk (udover Redox), Information, har fundet det relevant at omtale folkevalgte politikeres køb i den nazistiske webshop. Redox står altså ikke alene med den redaktionelle vurdering af historiens offentlige interesse. I den forbindelse har Redox bemærket, at artiklen intet sted hævder, at [Klager] er nazist.

Sagens interesse for offentligheden understreges af, at materialet er bestilt med [Klager]s folketingsmailadresse (@ft.dk).

Redox har endvidere anført, at der ikke er tale om tilfældige indkøb. Det har ingen journalistisk relevans at beskrive [Klager]s valg af sko, morgenmadsprodukter eller lignende. Derimod har det offentlighedens interesse, at et parti, der gang på gang er blevet afsløret i at have medlemmer fra nynazistiske miljøer, har en folketingskandidat, der selv køber propagandabøger fra kendte nynazister. Redox har i den forbindelse henvist til artiklerne "[Parti A]-byrådsmedlem har fortid i Dansk Front" bragt den 17. november 2017 på redox.dk, "[Parti D]-medlem tvunget til udmeldelse af [Parti A]" bragt den 8. oktober 2015 på redox.dk, "Nazister velkomne i [Parti A]" bragt den 21. august 2006 på ekstrabladet.dk, "[Ungdomspartiet] er afsløret som nynazist" bragt den 7. marts 2008 på jyllands-posten.dk, "Bankmandens hemmelige kamp" bragt den 14. juli 2006 på ekstrabladet.dk og "Se listen over [Parti A]s eksklusioner" bragt den 4. oktober 2006 på politiken.dk.

Redox har videre anført, at Redox ikke er bekendt med, hvordan dataene er tilvejebragt. Redox har henvist til ovenstående to svenske artikler, der begge er bragt i forsommeren 2023, og som begge beskriver køb fra lækket.

På den side, hvor lækket er bragt, midgard.antifa.se, fremgår intet om, hvordan lækket er fremkommet. Påstanden om, at oplysningerne er tilvejebragt ulovligt, kan Redox således ikke verificere.

Der er en lang række punkter, hvor den påklagede artikel adskiller sig fra SE og HØR-skandalen. Centralt er, at oplysningerne i den påklagede artikel faktisk er offentlige, det var SE og HØRs oplysninger ikke, og at oplysningerne i artiklen alene vedrører køb, der har relevans for [Klager]s politiske ståsted og rolle som aktør i den politiske offentlighed.

Redox har desuden anført, at [Klager] er blevet forlagt oplysningerne på mail og har her svaret på begge Redox' mails. Redox har citeret loyalt og udførligt fra begge mails. Med hensyn til [Klager]s ønske om, at hans udtalelser ikke er citeret allerede i underrubrikken, har Redox henvist til, at redigeringsretten alene er på mediets side.

I artiklen insinueres det ikke, at [Klager] er nazist, og der fremføres ingen "beskyldning om nazisme". Dette er alene [Klager]s egen tolkning.

Redox har bemærket, at der på forsiden af Midgårds hjemmeside optræder reklamer for "European Brotherhood", "Keep it white", "Fasci Nation" samt en oversigt over en lang række udgivelser med nazistiske fraser og symboler på. Redox har henvist til et skærmbillede af Midgårds hjemmeside.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jens Kruse Mikkelsen, Hans Peter Blicher, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

Kompetence

Pressenævnet bemærker, at det følger af medieansvarslovens § 43, at nævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. § 34, og hvorvidt et massemedie efter reglerne i lovens kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle. Spørgsmål om, hvorvidt der er sket overtrædelse af straffelovens bestemmelser, hører under domstolene og falder uden for nævnets kompetence.

Pressenævnet bemærker endvidere, at nævnet ikke har kompetence til at tage stilling til, hvorvidt der er sket en overtrædelse af databeskyttelseslovgivningen. Spørgsmål herom hører under Datatilsynet og domstolene og falder uden for nævnets kompetence.

God presseskik

Privatlivets fred

[Klager] har klaget over, at artiklen indeholder oplysninger af privat karakter, som ikke har den almene interesse, der kræves for at retfærdiggøre offentlig omtale.

[Klager] har endvidere klaget over, at oplysningerne, der har været brugt til at dokumentere påstandene i artiklen, er tilvejebragt ulovligt, og at den samfundsmæssige interesse i sagen ikke overstiger hans krav på beskyttelse, ligesom han ikke har givet samtykke til offentliggørelsen af oplysningerne.

[Klager] har desuden klaget over, at hans udtalelser ikke står i forhold til artiklens længde.

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at nævnet ikke har kompetence til at tage stilling til, hvorvidt oplysningerne fra det omtalte datalæk er tilvejebragt ulovligt.

Det følger af medieansvarslovens § 34, stk. 1, at massemediernes indhold og handlemåde skal være i overensstemmelse med god presseskik.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse, jf. punkt B.1.

Det følger videre af de vejledende regler for god presseskik, at angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende eller skadelige udsagn, jf. punkt A.4.

Pressenævnet bemærker, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

Det er Pressenævnets opfattelse, at nævnet kan vurdere mediets indhold og handlemåde i forhold til en konkret offentliggørelse, herunder den fremgangsmåde, som mediet har anvendt ved fremskaffelsen af oplysninger.

Det er endvidere Pressenævnets opfattelse, at offentlige personer i højere grad end privatpersoner må acceptere at være genstand for en kritisk medieomtale.

Af artiklen fremgår blandt andet følgende:

”[...]

Nu kan Redox afsløre, at [Parti A]s tidligere folketingsmedlem, den nuværende folketingskandidat og folketingssekretariatsmedarbejder [Klager], har handlet nazistiske bøger i naziwebshoppens Midgård. Afsløringen sker nu, fordi webshoppens samlede kundekartotek er blevet lækket online [der linkes til artiklen ”*Midgårds kunderegister*” bragt på midgard.antifa.se, *Pressenævnet*]. Redox har efterprøvet oplysningerne og ikke fundet uregelmæssigheder i dem.

Det var i januar 2021, at [Klager], der i dag sidder i kommunalbestyrelsen i [Kommune A], afgav sin ordre på Midgård-webshoppens. Med sit kreditkort betalte han lige under tusinde danske kroner for fem bøger, der alle er skrevet af eller om nazister. Penge, der havnede i den svenske nazibevægelse.

Ordresedlen bestod af følgende udgivelser:

”Nordisk Ungdom – Mod och trohet” af Sven Eriksson handler om den nazistiske ungdomsorganisation ’Nordisk Ungdom’, der fandtes i Sverige fra 1933 til cirka 1950. Bogen er udgivet af det nazistiske ’Logik Forlag’.

”Furugård – Sanningen om en ledare och hans kamp för idén – SVENSK NATIONALSOCIALISM 1924-1935” udgivet af Svenska Nationalsocialistiska partiet, en nyudgivet udgave fra 2015.

”Fästning Europa” af topnazisten Magnus Söderman, der i mange år var en nøglefigur i Den Nordiske Modstandsbevægelse. Han har en stor tattovering af et hagekors på brystet.

”Jag var Quislings sekreterare” af Harald Franklin Knudsen handler om forfatterens rolle tæt på den norske nazifører under Anden Verdenskrig. Også denne bog er udgivet på det nazistiske forlag ’Logik Forlag’.

”Europas Raser” af Hans F. K. Günther. Bogen er udpeget som et af Hitlers yndlingsværker og forfatteren blev dekoreret af naziføreren for sit arbejde.

[...]

Redox har forelagt oplysningerne for [Klager]. Han skriver i en email:

”Som du måske ved er jeg uddannet cand.mag. i historie fra [Universitet A] og har altid haft en stor professionel interesse for nationalsocialismen – særligt den måde lokale aflæggere af nationalsocialismen udfoldede sig på i Danmark, Norge og Sverige. Jeg har f.eks. skrevet bachelorprojekt om ét aspekt heraf. Jeg har et meget bindstærkt bibliotek med alle mulige bøger fra Kim Il-Sung til Meïr Kahane – og såmænd også et par udgivelser af Redox for at det ikke skal være løgn. Det at jeg ejer en bog betyder ikke nødvendigvis at jeg har sympati for hverken forfatter eller indhold.”

Forelagt det faktum, at han i praksis har støttet den svenske nazibevægelse økonomisk, skriver han:

”Jeg skal gerne indrømme, at jeg ikke undersøger, hvem der ejer hjemmesider, som jeg køber ind på eller hvad ejerne måtte bruge deres overskud til. Det gælder nok for de fleste mennesker.””

På baggrund af sagens oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at bevægelsen Antifascistisk Aktion i Sverige på siden midgard.antifa.se offentliggjorde oplysninger fra webbutikken Midgårds kundekartotek, heriblandt [Klager]s ordreoplysninger for køb foretaget den 7. januar 2021 på midgaardshop.com. Nævnet lægger endvidere til grund, at [Klager] indkøbte bøgerne ”*Fästning Europa*” af Magnus Söderman, ”*Jag var Quislings sekreterare*” af Harald Franklin Knudsen, ”*Furugård - Sanningen om en ledare och hans kamp för idén – SVENSK NATIONALSOCIALISM 1924-1935*” af Svenska Nationalsocialistiska Partiet, ”*Nordisk Ungdom - Mod och trohet*” af Sven Eriksson og ”*Europas Raser*” af Hans F. K. Günther til et samlet beløb på 1.270,66 SEK. Nævnet lægger videre til grund, at [Klager] anvendte sin arbejdsmailadresse ”[Mailadressen]”, da han foretog sit køb hos Midgård. Oplysningerne herom er ikke bestridt af [Klager].

Af Midgårds egen beskrivelse af virksomheden på midgaardshop.com fremgår følgende:

”Midgård is Sweden’s oldest store, and we are the biggest one in Scandinavia. Our business idea is simply to sell products that are interesting for radical people. In 2012 [Person A] sold the business to [Person B] and [Person C], and Midgård is now driven voluntarily. Midgård is politically unbound and we are glad to help people and organizations that fight for the white cause.”

Nævnet lægger til grund, at Redox den 5. december 2023 via mail kontaktede [Klager] med oplysning om, at Redox ville bringe en artikel om hans køb af litteratur på webbutikken Midgård. [Klager] blev præsenteret for artiklens emne og den overordnede kritik med udgangspunkt i den indkøbte litteratur og webbutikkens nazistiske tilhørsforhold. I den forbindelse bad Redox om [Klager]s kommentarer hertil. [Klager] svarede samme dag, at han er cand.mag. i historie fra [Universitet A] og har altid haft en stor professionel interesse for nationalsocialismen, at han har et bindstærkt bibliotek med en række forskellige udgivelser, og at det forhold, at han ejer en bog, ikke nødvendigvis betyder, at han har sympati for hverken forfatter eller indhold. Redox og [Klager] var i videre skriftlig kontakt samme dag.

Redox bragte herefter den 6. december 2023 artiklen ”*Nøglefigur i [Parti A] bestilte nazibøger*” på redox.dk.

Pressenævnet finder, at det kan være kritisabelt at offentliggøre oplysninger fra et datalæk, herunder hvis lækket indeholder oplysninger vedrørende private forhold, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Nævnet finder imidlertid efter en samlet vurdering ikke grundlag for at udtale kritik af Redox for at bringe omtalen.

Nævnet har lagt vægt på, at [Klager] i kraft af hans virke som folkevalgt politiker er en person, som offentligheden har kendskab til, og at offentlige personer, i højere grad end privatpersoner, må tåle kritisk omtale af deres person og handlinger. Nævnet bemærker, at [Klager] til det omtalte køb anvendte sin arbejdsmailadresse "[Mailadressen]".

Det er herefter nævnets opfattelse, at hensynet til [Klager] ikke overstiger den samfundsmæssige interesse i den konkrete omtale.

Nævnet har tillige lagt vægt på, at [Klager] fik mulighed for at kommentere indholdet af artiklen inden offentliggørelsen, og at hans svar på kritikken tydeligt fremgår af artiklen, herunder navnlig, at han er uddannet cand.mag. i historie fra [Universitet A] og altid har haft en stor professionel interesse for nationalsocialismen, at det forhold, at han ejer en bog, ikke nødvendigvis betyder, at han har sympati for hverken forfatter eller indhold, og at han ikke undersøger, hvem der ejer hjemmesider, som han køber ind på, eller hvad ejerne måtte bruge deres overskud til.

På denne baggrund udtaler nævnet ikke kritik.